PJ Library

ХАНУКА ДОГОРИ ДРИҐОМ

Написала Елісса Брент Вайсман

Проілюстрував Омер Гоффманн

ДУХ І ЛІТЕРА

(продовження)

менорою всередині, щоби перехожі, гуляючи містом, милувалися мерехтінням свічок. Марокканські євреї на останній день Хануки збирають ґноти зі своїх олійних менор і розпалюють ними величезне вогнище, щоб відзначити завершення свята. І по всьому світу євреї готують смажену в олії їжу: наприклад, в Індії вони їдять смажене молочне тісто, змочене у цукровому сиропі, а на Кубі — ласують смаженими плантанами (це такі великі банани). Смакота!

Одна велика родина

Ханукальних традицій і страв багато, однак міцва (заповідь) лише одна: запалювання свічок. І хоч дні у різних куточках світу минають дуже по-різному, щовечора протягом Хануки Ной і Нора разом з рідними запалюють свічки. Ця традиція завжди збирає членів родини разом, навіть якщо вони живуть далеко одне від одного. А ще цей спільний для євреїв у всьому світі ритуал нагадує нам, що всі ми, євреї, — частина однієї великої родини.

Що таке PJ Library®?

Заснована Фондом Гарольда Ґрінспуна програма PJ Library («Піжамна бібліотечка») дарує сотням тисяч дітей в усьому світі єврейські дитячі книжки їхніми рідними мовами.

Підпишіться на сайті **www.pjlibrary.ua** й отримуйте щомісяця в подарунок з доставкою додому захопливі дитячі історії та казки. Створіть власну домашню бібліотеку єврейських дитячих книжок!

Як читати книжку вдома?

На сайті **www.pjlibrary.ua** ви знайдете рекомендації, як зробити читання цієї книжки захопливим і цікавим, а також поради та ідеї для занять з дітьми.

PJ Library

www.pjlibrary.ua

До справи!

Зроби мапу із зірочками

Подивися на мапу вище: ліворуч — США, праворуч — Нова Зеландія. Зірочки допоможуть краще уявити, де живуть Ной і Нора. Ти можеш створити власну мапу і позначити на ній, де живеш ти і де живуть твої родичі та друзі.

Що тобі знадобиться:

- Мапа (намальована власноруч або друкована)
- Наліпки-зірочки (не обов'язково)

Роздрукуй або намалюй мапу світу, як на картинці вище. Наліпи (або просто намалюй) зірку на місці, де ти живеш.

Тепер додай зірки у тих місцях, де живуть твої родичі та друзі. Можливо, в тебе є двоюрідна сестра в Ізраїлі чи двоюрідний брат на Алясці? Познач зірочками їхні домівки.

Прикріпи мапу на холодильнику або деінде на видноті й додавай нову зірку щоразу, як в тебе з'являтимуться нові друзі.

А тепер наліпи зірку на те місце, яке мрієш відвідати. Як ти уявляєш святкування Хануки в тих краях? Що тобі хотілося б зробити, коли ти там опинишся?

Написала Елісса Брент Вайсман
Проілюстрував Омер Гоффманн

ДУХ І ЛІТЕРА

Ной живе у США, в Нью-Йорку.
Його двоюрідна сестра Нора живе в Аотеароа
(так зветься Нова Зеландія мовою маорі).

Коли вони телефонують одне одному
з різних кінців світу, то завжди сперечаються,
в кого з них усе догори дриґом.

— У нас сьогодні субота, —
сказав якось Ной у слухавку.

— А в нас — вже неділя, — відповіла Нора.

— Мій тато готує вечерю, — сказав Ной.

— А моя мама лаштує обід, — відказала Нора.

— У мене от-от почнуться зимові канікули, — сказав Ной.

— А в мене — літні, — відповіла Нора.

Однак по обидва боки земної кулі наближалася Ханука. Тож Ной і Нора покрокували на пошту, щоб обмінятися святковими подарунками.

— Зачекай-но, — промовив Ной. — Тобто ви святкуєте Хануку *влітку*?! І після цього ти ще наполягатимеш, що це у нас усе пізніше?!

— А ви, невже ви святкуєте Ханку *взимку*?! — щиро здивувалася Нора. — Ви багато втрачаєте.

— Анітрохи, — відповів Ной. — Ханука взимку дивовижна!

— Можливо, — сказала Нора. — Але влітку вона ще дивовижніша!

Вони створили спільний альбом,
щоб обмінюватися фотографіями.
КОМП'ЮТЕР
КОШИК
ОМАШКА
ТАТО
РОБОЧЕ
НОЄВІ ФАЙЛИ!
альбоми/мої альбоми
МОЇ АЛЬБОМИ
Новий спільний альбом
Зима чи літо?
У кого найкраща
у світі Ханука?
Скасувати
Створити

Отже, на протилежних кінцях світу розпочато змагання!

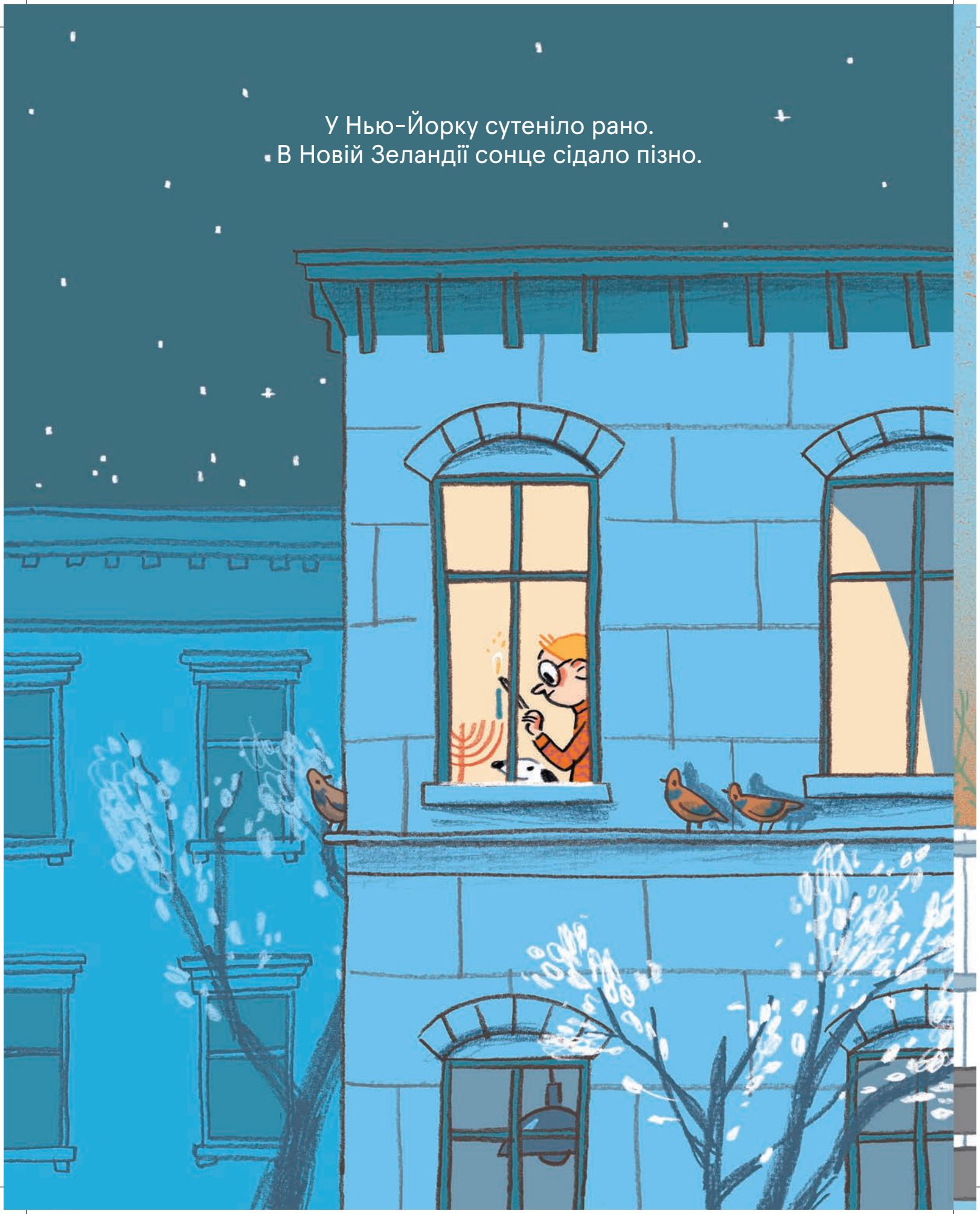
У Нью-Йорку сутеніло рано.
В Новій Зеландії сонце сідало пізно.

Але першого вечора Хануки і Ной,
і Нора наповнювали свої домівки світлом ханукії.

Ной увесь день проходив в улюблених пухнастих чобітках.

Нора босоніж гасала по скелях.

Але на другий вечір Хануки обоє радісно співали «Маоз Цур» — «Твердиню спасіння мого» — разом з родиною.

Ной їв канапки з пастрамі
на житньому хлібі.

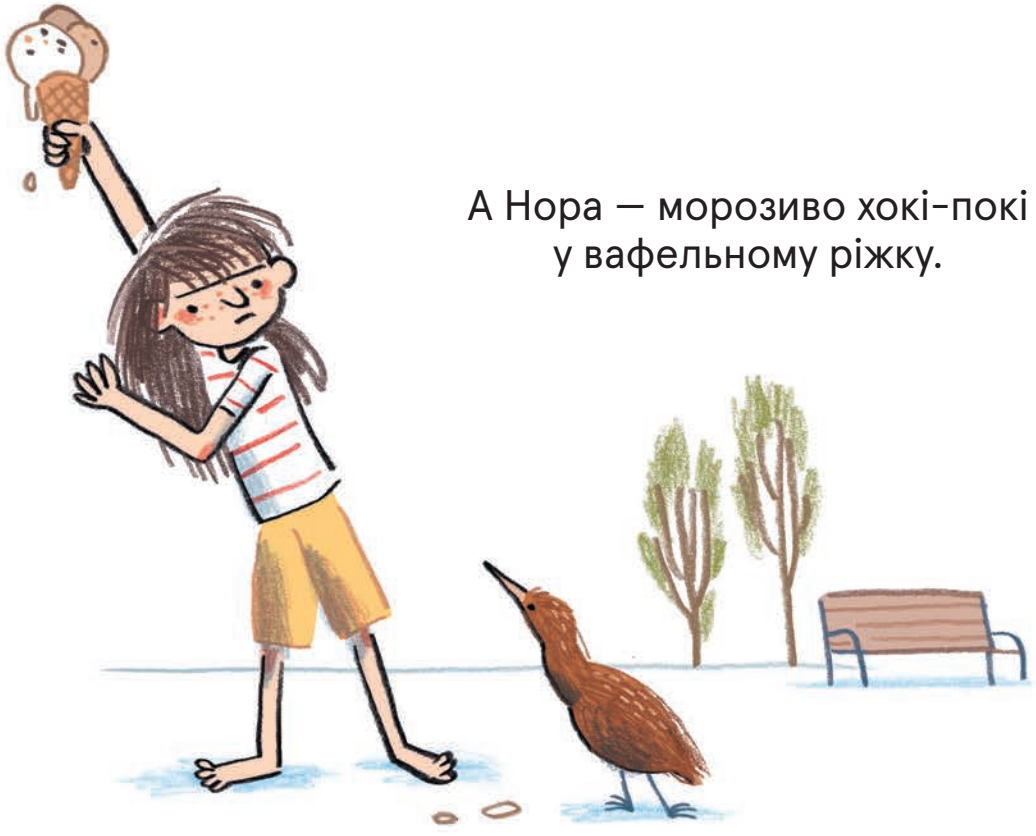

А Нора — морозиво хокі-покі
у вафельному ріжку.

Але на третій вечір Хануки обоє ласували гарячими картопляними латкес із хрусткою золотавою скоринкою.

Ной бавився у сніжки.

Нора стрибала
у воду «бомбочкою».

Але на четвертий вечір
Хануки обоє давали цдаку,
щоб допомогти відновити
справедливість у нашому світі.

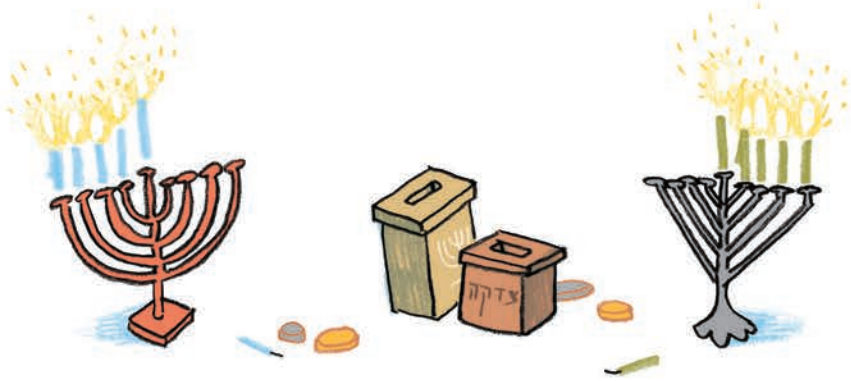

Але в душі кожен розумів: змагання виявилося значно важчим,
ніж їм обом здавалося.

Ной трохи побалакав іспанською.

Нора попрактикувалася у мові маорі.

Але на п’ятий вечір Ханукиобоє виголошували
святкову молитву івритом.

Ной потягував гарячий шоколад.

Нора хрумтіла картоплею фрі.

Але на шостий вечір
Хануки обоє їли солодкі
суфганійот
із виноградним
джемом.

Ной катався на ковзанах.

Нора розсікала океанські хвилі на дошці.

Але на сьомий вечір Ханукиобоє розкручували севівон, щоб виграти ґелт,коли випаде ґімель!

Коли Ханука майже добігла кінця,
брат і сестра здійснили свої заповітні мрії.
Ной піднявся на сто другий поверх
хмарочосу Емпайр-Стейт-білдінг.

Нора подолала висоту триста метрів.
І в обох перехоплювало подих: скільки ж див
було, є і буде у нашому світі!

Але в душі кожен розумів: переміг найкращий!
Ной
УХ ТИ!
НОРА
ЯК ЧУДОВО!

Останнього вечора Хануки Ной отримав подарунок від Нори.

А Нора отримала подарунок від Ноя.

І по обидва боки нашого маленького світу...

все було так,

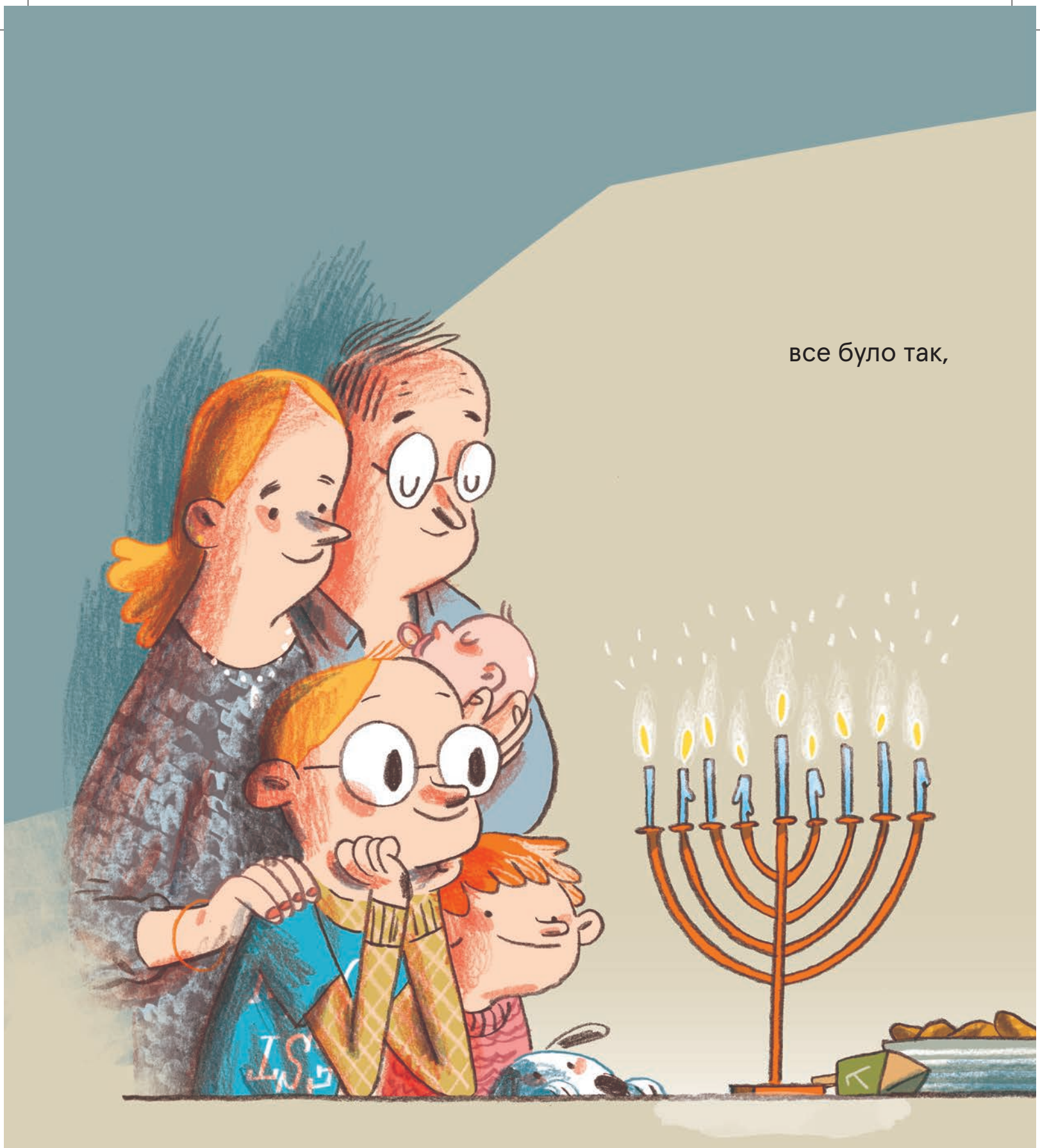

як і має бути.

ІСТОРІЯ ХАНУКИ

Історія Хануки сталася багато-багато років тому у Землі Ізраїля. У ті часи особливим, священним місцем для всіх євреїв був Єрусалимський Храм.

У Храмі було багато гарних речей, зокрема висока золота менора. На відміну від сучасної ханукії, вона мала не дев'ять ріжків, а сім, і в них були не свічки й не лампочки, як сьогодні, а чаші з олією. Олію щовечора наливали у чаші, і Храм наповнювався теплим мерехтливим сяйвом.

У ті часи Землею Ізраїля керував жорстокий цар Антіох. «Не подобаються мені ці євреї, — якось виголосив він. — Вони геть не схожі на мене. Я не святкую шабат, не читаю Тору, тож чого вони це роблять?» І Антіох наказав євреям зректися їхньої віри й почати молитися грецьким богам. «Більше жодних служб у Храмі, — кричав Антіох, — жодного шабату, жодної Тори!». Він послав своїх вояків пограбувати Храм. І ті розтрощили усе всередині, а головне — розбили глеки, в яких зберігалася олія для менори.

Євреї дуже розлютилися. І один з них на ім'я Юда Макавей сказав: «Ми мусимо зупинити Антіоха! Треба придумати, як вигнати його геть з нашої землі!» Спершу прибічники Юди — Макавеї — злякалися. «Послухай, Юдо, — казали вони, — в Антіоха сила-силенна солдатів і багато зброї. У нього є навіть бойові слони! Як нам, беззбройним, з ним битися?» Але Юда відповів:

«Якщо ми добре все обміркуємо і ретельно сплануємо, то обов'язково переможемо Антіоха». І він виявився правий. Боротьба тривала довго, але врешті-решт Макавеї вигнали Антіоха з Ізраїля.

Щойно Антіох і його військо пішли, євреї поспішили в Єрусалим, щоб очистити Храм. Ой і безлад там панував! Головна менора зникла, а підлога була вкрита сміттям, рештками розтрощеного оздоблення й гострими уламками розбитих глеків з олією. Макавеї зробили нову менору. Але їх дуже непокоїло, що її нема чим запалити. Зрештою, після довгих пошуків, вони знайшли крихітний глечик з олією — цього мало вистачити на один вечір. Макавеї знали, що їм знадобиться щонайменше вісім днів, щоб виготовити більше олії, але все одно запалили менору. І як же вони здивувалися, коли одного маленького глека з олією вистачило аж на вісім днів. Це було справжнє чудо, на яке вони аж ніяк не могли сподіватися. Однак насправді див було два: перше — що маленькій єврейській армії вдалося прогнати велику армію Антіоха, друге — що крихітного глека з олією вистачило на цілих вісім днів!

Євреї багато молилися і дякували Богові за ці неймовірні дива. З того часу вони щороку запалюють менори протягом восьми днів, що святкується Ханука, щоби вшанувати пам'ять про ці два дива, які сталися з єврейським народом багато-багато років тому.

СЛОВНИЧОК

ардійя (іспанська) — білка

ґелт (їдиш) — гроші або шоколадні монетки, які дітям роздають на Хануку

ґімель (іврит) — одна з чотирьох літер на дрейдлі; гравець, якому випадає «ґімель», забирає всі гроші

латкес (їдиш) — смажені картопляні оладки, традиційна ханукальна страва

«Маоз Цур» (іврит) — «Твердиня спасіння мого», єврейська пісня, що співається на Хануку під час запалювання свічок

пастрамі (їдиш) — тонко нарізана копчена яловичина, традиційна страва євреїв Молдови та Румунії, популярна також серед євреїв Нью-Йорка

півакавака (маорі) — новозеландський птах, відомий своїм віялоподібним хвостом

севівон (іврит) — дрейдл, чотиристороння дзиґа, з якою на Хануку влаштовують різні ігри

суфганійот (іврит) — пончики з джемом, ще одна традиційна ханукальна страва

ханукія (іврит) — дев'ятиріжкова менора (підсвічник), яку запалюють на Хануку

хокі-покі (англійська) — ванільне морозиво з ірисками, популярне в Новій Зеландії

цдака (іврит) — одна з цінностей в юдаїзмі, перекладається як справедливість, праведність або благодійність; «давати цдаку» зазвичай означає обов'язок давати гроші нужденним.

Анні, вірно і віддано,
попри всі відстані...
—Е. Б. В.

Моїй прабабусі Шулі та прапрадіду Яакову,
із вдячністю за теплі спогади про свята,
проведені разом
—О. Г.

Елісса Брент Вайсман. **ХАНУКА ДОҐОРИ ДРИГОМ** /
Пер. з англійської Ії Ківи. — К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2024. — 36 с., з іл.

Переклала з англійської: *Ія Ківа*
Редакторка: *Євгенія Канищева*
Макет української книжки: *Світлана Невдащенко*

Усі ілюстрації в цій книжці були намальовані олівцем, вугіллям, пензликом та тушшю,
а пізніше зібрані у цифровому форматі з використанням програми Photoshop.

Всі права захищені. Жодна частина цього видання не може бути відтворена, збережена в пошуковій системі або передана в будь-якій формі чи будь-яким способом — електронним, механічним, фотокопіюванням, записом чи іншим способом — без попереднього письмового дозволу видавця.
Усі авторські права, логотипи та торгові марки є власністю відповідних власників.

All rights reserved. No part of this edition may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means — electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise — without the prior written permission of the publisher.
All copyrights, logos, and trademarks are the property of their respective owners.

Опубліковано у 2023 році видавництвом Abrams Books for Young Readers, імпринт ABRAMS.

First published in 2023 by Abrams Books for Young Readers, an imprint of ABRAMS

Авторські права на текст © 2023 Елісса Брент Вайсман
Авторські права на ілюстрації © 2023 Омер Гоффманн
Оформлення книги Наталі Падберг Барту
© ДУХ І ЛІТЕРА, 2024

Text copyright © 2023 Elissa Brent Weissman
Text and illustrations copyright © © 2023 Omer Hoffmann
Book design by Natalie Padberg Bartoo
© DUKH & LITERA, 2024

Наклад 2000 прим.
Printed in Latvia

Елісса Брент Вайсман — авторка багатьох книжок для дітей, серед яких «Репортери-розслідувачі», «Довжина нитки» і серія «Табір заучок». Елісса виросла на Лонг-Айленді у Нью-Йорку, а зараз живе на Південному острові у Новій Зеландії, тому святкує день народження не навесні, а восени.

Омер Гоффманн — ілюстратор і художник коміксів. Він проілюстрував десять дитячих книжок, безліч коміксів, чимало рекламних кампаній і десятки редакційних статей у газетах. Він любить малювати смішні й жартівливі картинки. А ще він любить каву. Омер мешкає в Ізраїлі у місті Ґіватаїм разом з дружиною Майєю, донькою Зої і сином Ленні.